

دستورالعمل نحوه اعمال تخفیفات  
هدررفت آب تأسیسات داخلی کاربری  
خانگی

**مقدمه:**

در صورت شکستگی لوله و تأسیسات داخلی و نشت آب، مصرف مشترک از حد متعارف بالاتر رفته و به دلیل ماهیت تصاعدی بودن نرخ آب بهای مصرفی در کاربری مسکونی مشترک با قبض مبلغ بالا مواجه می گردد لذا ضروری است ضمن حفاظت از منابع درآمدی شرکت ها مساعدت لازم با مشترک صورت پذیرد به منظور جلوگیری از برداشت های سلیقه ای داشتن رویه یکسان در قالب یک دستورالعمل واحد در این خصوص ضرورت دارد.

**۱. هدف:**

ایجاد رویه یکسان در خصوص نحوه اعمال تخفیفات هدررفت آب تأسیسات داخلی انشعابات مسکونی.

**۲. دامنه کاربرد:**

کلیه شرکت های آب و فاضلاب

**۳. تعاریف:**

۳.۱. هدررفت آب: به نشتی و تلفات پنهان لوله و تأسیسات داخلی که در معرض دید مشترک نباشد اطلاق می گردد.

**۴. تاریخچه تغییرات:**

| شماره ویرایش | تاریخ بازنگری | شماره بند | توضیحات |
|--------------|---------------|-----------|---------|
| ۰۰           | ۹۷/۱۰/۲۲      | -         | ایجاد   |
|              |               |           |         |

**۵. مسئولیت ها:**

۵.۱. مدیرعامل شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور: مسئول ابلاغ و بازنگری این دستورالعمل می باشد.

۵.۲. معاون برنامه ریزی و امور اقتصادی شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور: مسئول نظارت بر حسن اجرای این دستورالعمل در حوزه های ذی ربط شرکت های زیرمجموعه می باشد. همچنین پیشنهاد بازنگری این دستورالعمل از جانب وی به مدیرعامل شرکت مهندسی منعکس می گردد.

۵.۳. شرکت های آب و فاضلاب: مسئولیت نهایی اجرای دستورالعمل بر عهده مدیران عامل شرکت های آب و فاضلاب بوده و معاونین خدمات مشترکین و درآمد شرکت های آب و فاضلاب، مدیران دفاتر درآمد و وصول مطالبات و مدیران نواحی / شهرها متناسب با گردش کار تعریف شده در هر شرکت مسئولیت دارند.

**شرح عملیات:****۵.۴. شرایط اعمال تخفیفات هدررفت آب**

- ۵.۴.۱. درخواست مشترک مبنی بر بررسی صورتحساب صادر شده
- ۵.۴.۲. بازدید و کارشناسی محل، مستند سازی و تشخیص تلف آب
- در صورتی که هدررفت آب توسط شرکت محرز و به مشترک اعلام گردید مشترک موظف است ظرف مهلت مقرر نسبت به اصلاح محل تلف آب اقدام نماید.
- ۵.۴.۳. متوسط مصرف مشترک خانگی در دوره مورد اعتراض بیش از مصرف نظیر قیمت تمام شده بودجه مصوب همان سال باشد. (اعداد از جدول آب بهای مورد عمل استخراج گردد).
- تبصره:** در صورتی که مصرف نظیر قیمت تمام شده بودجه مصوب بیش از ۴۵ مترمکعب باشد در سقف ۴۵ مترمکعب در ماه به ازای یک واحد محدود شود.
- ۵.۴.۴. دوره مجاز اعمال تخفیف تلف آب به ازای آحاد مشترکین هر ۴ سال یکبار می باشد.
- ۵.۴.۵. تعویض کنتور مشترکی که از تخفیف هدررفت آب استفاده نموده است در طول دوره مجاز اعمال تخفیف تلف (هر ۴ سال یکبار) در شرکت های آب و فاضلاب شهری صرفاً با مجوز معاون خدمات مشترکین و درآمد و در شرکت های آب و فاضلاب روستایی صرفاً با مجوز مدیرخدمات مشترکین و درآمد قابل انجام می باشد.

**۵.۴.۶.****۵.۵. نحوه محاسبه:**

- ۵.۵.۱. **نحوه محاسبه حجم** - در این حالت، کل کارکرد کنتور (حجم مصرف) به دو بخش تقسیم و به ترتیب ذیل محاسبه میگردد:
  - حجم اول** - برای محاسبه این بخش از حجم به شرح ذیل عمل میگردد:
    - ۱- نرخ میانگین مصرف ۴۵ متر مکعب از جدول نرخ آب بهای مورد عمل استخراج گردد.
    - ۲- قیمت تمام شده هر مترمکعب آب از بودجه مصوب همان سال استخراج گردد.
    - ۳- مصرفی که قیمت تمام شده بودجه مصوب را محقق می سازد استخراج گردد. ( $V_{mb}$ )
    - ۴- با مقایسه نرخ های ذکر شده در ردیف های بالا، نرخ کوچکتر به عنوان **نرخ اول** انتخاب گردد.
    - ۵- با قرار دادن نرخ اول در جدول نرخ آب بها مصرف مربوطه به عنوان **میانگین مصرف اول** احصاء گردد.
    - ۶- برای محاسبه حجم اول از فرمول شماره ۲ استفاده گردد.

**حجم دوم - معادل کل حجم مصرف منهای حجم اول است که طبق فرمول شماره ۳ محاسبه می گردد.**

**۵.۵.۲. نحوه محاسبه قبض -** با در نظر گرفتن احجام محاسبه شده در بالا (حجم اول و حجم دوم)

نسبت به محاسبه در دو بخش به شرح ذیل اقدام و با تجميع آنها قبض اصلاحی صادر گردد:

**بخش اول -** در این بخش با داشتن مدت دوره، حجم اول و نرخ اول نسبت به محاسبه کلیه موارد مشمول شامل: آب بها، آبونمان آب، بهای دفع فاضلاب، آبونمان فاضلاب و سایر موارد همچون تبصره ۲، تبصره ۳، ماده ۷ در صورت وجود و در نهایت مالیات بر ارزش افزوده و سهم آبفاز اقدام گردد.

**بخش دوم -** در این بخش با داشتن حجم دوم و نرخ دوم که همان آخرین قیمت تمام شده بودجه مصوب می باشد نسبت به محاسبه صرفاً آب بها، مالیات بر ارزش افزوده و سهم آبفاز اقدام خواهد شد.

**تبصره یک:** کارمزد خدمات دفع فاضلاب فقط برای حجم اول قابل محاسبه می باشد.

**تبصره دو:** ماهیت برگشتی تلف آب، ریالی است و در آن نباید حجم برگشت داده شود.

$V_{mb}$ : مصرف معادل آخرین قیمت تمام شده بودجه مصوب در جدول نرخ آب بهای ابلاغی هر شرکت

$V_{m1}$ : میانگین مصرف اول - مینیموم حجم آخرین قیمت تمام شده بودجه مصوب و ۴۵ مترمکعب

$m_1$ : نرخ اول - نرخ معادل مصرف اول (در جدول نرخ آب بها)

$m_2$ : نرخ دوم - آخرین قیمت تمام شده در بودجه مصوب

$V$ : کل حجم مصرف

$V_1$ : حجم اول

$V_2$ : حجم دوم

$d$ : مدت دوره

$n$ : تعداد آحاد مسکونی

$V_{m1} = \text{Min}(V_{mb}, 45)$  فرمول شماره ۱

$V_1 = (V_{m1} * d * n) / 30$  فرمول شماره ۲

$V_2 = V - V_1$  فرمول شماره ۳

**۵.۶. ملاحظات:**

**۵.۶.۱.** سابقه کلیه اصلاحات بایستی در کاردکس مشترک قابل مشاهده باشد. حتی قبوض باطل شده هر

کاردکس بایستی قابل رویت باشد.

**۵.۶.۲.** موارد فوق بایستی به صورت مکانیزه توسط سیستم انجام شود .

دستورالعمل نحوه اعمال تخفیفات هدررفت آب تأسیسات داخلی کاربری خانگی

تاریخ تنظیم: تابستان ۹۸

کد دستورالعمل: ۶۰۲

مرجع تصویب: معاونت برنامه ریزی و اقتصادی

## پیوست

مثال:

وضعیت اصلی قبض (محاسبه بر حسب طبقات مصرف)  
بدون اعمال تخفیف تلف آب در شهری با ضریب  
شهری یک

قبض نمونه

| شرح                   | مبلغ (ریال) |
|-----------------------|-------------|
| آب بهاء               | ۹,۸۰۷,۱۸۵   |
| آبونمان آب            | ۳۴,۰۰۰      |
| بهای دفع فاضلاب       | ۶,۸۶۵,۰۳۰   |
| آبونمان فاضلاب        | ۳۴,۰۰۰      |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۱,۵۰۶,۶۱۹   |
| سهم آبفاز             | ۴۱,۵۵۰      |
| تبصره ۳               | ۱,۵۲۵,۱۶۲   |
| ماده ۷                | ۱,۷۰۵,۷۶۶   |
| جمع                   | ۲۱,۵۱۹,۳۱۲  |

|                                        |        |
|----------------------------------------|--------|
| مدت دوره: (روز)                        | ۳۴     |
| مصرف دوره: (متر مکعب)                  | ۲۷۷    |
| تعداد واحد: (مسکونی)                   | ۳      |
| میانگین مصرف:<br>(مصرف ماهانه یک واحد) | ۸۱.۴۷  |
| نرخ طبقه مصرف:                         | ۳۵,۴۰۵ |

بخش اول (محاسبه بر حسب میانگین مصرف  
اول)

حالت اول  $V_{mb} < 45$

| شرح                   | مبلغ (ریال) |
|-----------------------|-------------|
| آب بهاء               | ۹۲۷,۵۲۰     |
| آبونمان آب            | ۳۴,۰۰۰      |
| بهای دفع فاضلاب       | ۶۴۹,۲۶۴     |
| آبونمان فاضلاب        | ۳۴,۰۰۰      |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۱۴۸,۰۳۱     |
| سهم آبفار             | ۲۰,۴۰۰      |
| تبصره ۳               | ۴۴۲,۴۰۸     |
| ماده ۷                | ۲۹۵,۶۶۴     |
| جمع ۱                 | ۲,۵۵۱,۲۸۷   |

بخش دوم (محاسبه بر حسب نرخ بودجه)

|                       |           |
|-----------------------|-----------|
| آب بهاء               | ۹۶۱,۶۲۰   |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۸۶,۵۴۶    |
| سهم آبفار             | ۲۱,۱۵۰    |
| جمع ۲                 | ۱,۰۶۹,۳۱۶ |

قبض اصلاحی ۱

|                       |           |
|-----------------------|-----------|
| آب بهاء               | ۱,۸۸۹,۱۴۰ |
| آبونمان آب            | ۳۴,۰۰۰    |
| بهای دفع فاضلاب       | ۶۴۹,۲۶۴   |
| آبونمان فاضلاب        | ۳۴,۰۰۰    |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۲۳۴,۵۷۶   |
| سهم آبفار             | ۴۱۵۵۰     |
| تبصره ۳               | ۴۴۲,۴۰۸   |
| ماده ۷                | ۲۹۵,۶۶۴   |
| جمع                   | ۳,۵۹۹,۴۵۲ |

|                        |                        |       |          |
|------------------------|------------------------|-------|----------|
| قیمت تمام شده          | بودجه: (ریال)          | ۶,۸۲۰ | $M_b$    |
| مصرف نظیر بودجه:       |                        | ۴۰    | $V_{mb}$ |
| میانگین مصرف اول:      |                        | ۴۰    | $V_m$    |
| $= \text{Min}(40, 45)$ |                        |       |          |
| نرخ اول:               |                        | ۶,۸۲۰ | $m_1$    |
| حجم اول:               |                        | ۱۳۶   | $V_1$    |
| مصرف                   | نرخ براساس طبقات مصرفی |       |          |
| ۳۹                     | ۶,۵۷۱                  |       |          |
| ۴۰                     | ۶,۸۲۰                  |       |          |
| ۴۱                     | ۷,۵۲۷                  |       |          |

نرخ دوم  $m_2$ : ۶,۸۲۰ →  $6820 = \text{آخرین قیمت تمام شده بودجه مصوب}$   
حجم دوم  $V_2$ : ۱۴۱

محاسبات:

$$V_1 = (40 \times 3 \times 34) / 30 = 136 \quad V_2 = 277 - 136 = 141$$

آب بها بخش اول  $136 \times 6820 = 927520$

مالیات بر ارزش افزوده بخش اول

$$148031 = (\text{آب بها} + \text{آبونمان آب} + \text{بهای دفع فاضلاب} + \text{آبونمان فاضلاب}) \times 0.09$$

سهم آبفار بخش اول  $20400 = 150 \times 136$

آب بها بخش دوم  $961620 = 141 \times 6820$

مالیات بر ارزش افزوده بخش دوم  $86546 = 0.09 \times (\text{آب بها})$

سهم آبفار بخش اول  $21150 = 141 \times 150$

آب بها قبض اصلاحی = آب بها بخش اول + آب بها بخش دوم

مالیات بر ارزش افزوده قبض اصلاحی = مجموع مالیات بر ارزش افزوده بخش اول و دوم

سهم آبفار قبض اصلاحی = سهم آبفار بخش اول + سهم آبفار بخش دوم

بخش اول (محاسبه بر حسب میانگین مصرف  
(اول)

حالت دوم  $V_{mb} > 45$

| شرح                   | مبلغ (ریال) |
|-----------------------|-------------|
| آب بهاء               | ۱,۵۳۶,۲۷۳   |
| آبونمان آب            | ۳۴,۰۰۰      |
| بهای دفع فاضلاب       | ۱,۰۷۵,۳۹۱   |
| آبونمان فاضلاب        | ۳۴,۰۰۰      |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۲۴۱,۱۷۰     |
| سهم آبفار             | ۲۲,۹۵۰      |
| تبصره ۳               | ۵۷۲,۸۳۲     |
| ماده ۷                | ۴۶۵,۵۷۹     |
| جمع ۱                 | ۳,۹۸۲,۱۹۵   |

بخش دوم (محاسبه بر حسب نرخ بودجه)

|                       |           |
|-----------------------|-----------|
| آب بهاء               | ۱,۳۱۴,۵۲۴ |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۱۱۸,۳۰۷   |
| سهم آبفار             | ۱۸,۶۰۰    |
| جمع ۲                 | ۱,۴۵۱,۴۳۱ |

قبض اصلاحی ۲

|                       |           |
|-----------------------|-----------|
| آب بهاء               | ۲,۸۵۰,۷۹۷ |
| آبونمان آب            | ۳۴,۰۰۰    |
| بهای دفع فاضلاب       | ۱,۰۷۵,۳۹۱ |
| آبونمان فاضلاب        | ۳۴,۰۰۰    |
| مالیات بر ارزش افزوده | ۳۵۹,۴۷۷   |
| سهم آبفار             | ۴۱۵۵۰     |
| تبصره ۳               | ۵۷۲,۸۳۲   |
| ماده ۷                | ۴۶۵,۵۷۹   |
| جمع                   | ۵,۴۱۵,۰۲۶ |

| <p>قیمت تمام شده بودجه: (ریال) <math>M_b</math> ۱۰,۶۰۱</p> <p>مصرف نظیر بودجه: ۴۶ <math>V_{mb}</math></p> <p>میانگین مصرف اول: ۴۵ <math>V_{m1}</math></p> <p><math>= \text{Min}(46, 45)</math></p> <p>نرخ اول: <math>10041 &lt; 10601 \rightarrow m_1</math> ۱۰,۰۴۱</p> <p>حجم اول: ۱۵۳ <math>V_1</math></p> | <table> <tr> <th>نرخ براساس طبقات مصرفی</th><th></th></tr> <tr> <td>۴۵</td><td>۱۰,۰۴۱</td></tr> <tr> <td>۴۶</td><td>۱۰,۶۰۱</td></tr> <tr> <td>۴۷</td><td>۱۱,۱۳۷</td></tr> </table> | نرخ براساس طبقات مصرفی |  | ۴۵ | ۱۰,۰۴۱ | ۴۶ | ۱۰,۶۰۱ | ۴۷ | ۱۱,۱۳۷ |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------------|--|----|--------|----|--------|----|--------|
| نرخ براساس طبقات مصرفی                                                                                                                                                                                                                                                                                       |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| ۴۵                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ۱۰,۰۴۱                                                                                                                                                                             |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| ۴۶                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ۱۰,۶۰۱                                                                                                                                                                             |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| ۴۷                                                                                                                                                                                                                                                                                                           | ۱۱,۱۳۷                                                                                                                                                                             |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| نرخ دوم $m_2$ : ۱۰۶۱۰ $\rightarrow 10610 =$ آخرین قیمت تمام شده بودجه مصوب                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| حجم دوم $V_2$ : ۱۴۱                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| محاسبات:                                                                                                                                                                                                                                                                                                     |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| $V_1 = (45 \times 3 \times 34) / 30 = 153$ $V_2 = 277 - 153 = 124$                                                                                                                                                                                                                                           |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| آب بها بخش اول $153 \times 10041 = 1536273$                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| مالیات بر ارزش افزوده بخش اول                                                                                                                                                                                                                                                                                |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| $241170 = (\text{آب بها} + \text{آبونمان آب} + \text{بهای دفع فاضلاب} + \text{آبونمان فاضلاب}) \times 0.09$                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| سهم آبفار بخش اول $150 \times 153 = 22950$                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| آب بها بخش دوم $124 \times 10601 = 1314524$                                                                                                                                                                                                                                                                  |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| مالیات بر ارزش افزوده بخش دوم $118307 = (\text{آب بها}) \times 0.09$                                                                                                                                                                                                                                         |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| سهم آبفار بخش دوم $124 \times 150 = 18600$                                                                                                                                                                                                                                                                   |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| آب بها قبض اصلاحی = آب بها بخش اول + آب بها بخش دوم                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| مالیات بر ارزش افزوده قبض اصلاحی = مجموع مالیات بر ارزش افزوده بخش اول و دوم                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |
| سهم آبفار قبض اصلاحی = سهم آبفار بخش اول + سهم آبفار بخش دوم                                                                                                                                                                                                                                                 |                                                                                                                                                                                    |                        |  |    |        |    |        |    |        |

